

ut passim traunt Theologi. Deinde superveniente dubio de re possessa etiam sub bona fide, tenetur possessor investigare legitimum possessionis titulum; quod si nullus occurrat, quo constet rem esse alienam, jure ac licite eam possidere potest, quia suffragatur possessori legitima præscriptio, quam non tollit dubium superveniens, nec possessorem cogit ad possessionem depouendam, sed obligat tamen ad investigandum justum ac legitimum possessionis titulum.

(164. At vero pariter longe distant, quæ Auctor habet de Consiliariis, pag. 631, num. 98, quos dicit posse aliquem consulere juxta opinionem aliquorum probabilem; quam tamen in praxi ipsi non sequantur, ac falsam judicent. Debent enim Consilarii non fallere, sed quæ vera sibi videntur exponere; at si persuaderent aliis opinionem sequendam minus probabilem et tutam, dum ipsi alia ducuntur probabiliori ac tutiori, profecto et contra propriæ conscientiæ dictamen consulerent, et contra propriam mentem irent, ac incertam indigarent viam, dum ipsi certiores, tutioresque agnoscerent. Num id liceat, prudens judicet lector. Mirum vero non est hæc ab Auctore tradi, qui ubique fere ex semel præfacto principio, Probabilismo nimirum, suas opiniones probat et confirmat.

(165. Ad ea vero, quæ habet pagina 388, 389, non est quod modo quidquam dicamus; videantur quæ ad hanc rem pertinentia diximus in verbo *Confessarius*.

(166. Quoniam autem de Conscientia hic brevissime agere instituimus, reliquum nunc est, ut modum, illumque omni ex parte tutum præscribamus, quo possit unusquisque suam formare conscientiam, ubi præsertim dubia praxim respicientia suboriantur. Nil vero utilius ad hunc effectum censemus regulis, quas ex Leonardo Vanroy exscriptas hic subjicimus.

REGULÆ.

Prima. « Si sit dumtaxat probabile, quod actio aliqua licita sit qui eam ponit, periculo se exponit illicite agendi. »

Secunda. « Si aliquid præter probabilitatem concurrat, quo plane certus evado, quod actio hic et nunc mihi liceat, agendo non sequor sententiam practice probabilem, sed practice certam. »

CONSECRARE, CONSECRATIO.

SUMMARIUM.

1. Consecratio Episcopalis suscipienda intra trimestre. — 2. Episcopos consecrandi jus S. Pontifici devolutum. — 3. De Episcopalis consecrationis delegatione. — 4. Consecratio nequit fieri sine speciali mandato Pontificis. — 5. Consecrationis Ecclesiarum munus soli Episcopo reservatum. — 6. Episcopus consecrans Ecclesiam potest missam Sacerdoti celebrandam committere. — 7. Consecratio Ecclesiarum

(1. Consecratio Episcopalis suscipienda est intra trimestre a die confirmatæ electionis; Concil. Trid. sess. 23, cap. 2, de reform. Bened. XIV, Constit. incip. *In postremo*, § 2.

Tertia. « Certus fieri nequeo de formali actionis honestate, sive quod mihi liceat agere ex ipsa probabilitate, sive ex eo quod sit probabile actionem esse licitam, neque ejusmodi certitudinem afferre possunt hæc principia. » Quidquid est practice probabile, est practice tutum. Qui sententiam vere probabilem, vel probabiliores sequitur, prudenter agit, etc. « Quia admodum incerta, et vix, aut ne vix quidem probabilia sunt. »

Quarta. « Quando est dumtaxat probabile, quod actio licita sit, per principium reflexum certi evadimus quod agere non liceat, nempe per regulam juris naturæ vetantem, ne quis sese periculo peccandi, et legem æternam violandi exponat. »

Quinta. « Quando actionis legi æternæ repugnantis malitia, vel per tenuissimam probabilitatem rimam considerationi adfulget, agens invincibilem malitiæ ignorantiam prætexere non potest. »

Sexta. « Quando probabile est actionem secundum se rectæ rationi et legi æternæ esse difformem, eam ponere non licet, nisi ommissio istius actionis etiam verosimiliter rectæ rationi repugnet. »

Septima. « In tali angustia, nempe, quando et actio, et actionis ommissio verosimiliter legi æternæ adversantur, pensandum est a qua parte plus sit periculi: omnibusque rite ponderatis illud eligendum est, quod minus malum prudenter judicatur. »

Octava. « Quantaquaque probabilitas in materia juris naturæ periculum peccati absolvere nequit, quia licet maxime foret probabile v. gr. quod mentiri ad innocentem a morte liberandum, juri non repugnet, lex æterna mendacium etiam tunc vetet; regula ista legis æternæ non delebitur ob nostram probabilitatem. Unde qui in tali casu mentiretur, exponeret se periculo ponendi actionem regulæ legis æternæ difformem, adeoque a peccato eximi nullo pacto posset. »

Nona. « Verum in materia legis positivæ ex magna valde probabilitate certitudinem moralem accedente, aliisque circumstantiis epikeia aliquando formari potest, sic ut prudenter judicemus, non esse mentem legislatoris in simili casu nos obligare. »

(167. Alia vide infra verb. *Opinio probabilis*.

potest vel ab uno vel a pluribus Episcopis peragi. — 8. Jure consecratio Ecclesiæ peragitur, quam merito ambigitur nunquam fuisse consecratam. — 9. Ecclesia a primo lapide reedificata, vel parietibus tantum renovata debet consecrari. — 10. An liceat officium recitare Consecrationis jam deperditæ. — 11. Ecclesia a fundamentis reedificata iterum consecranda. — 12. Consecratio Altaris a consecratione Ecclesiæ distinguitur. — 13. Alia ad rem *Remissive*.

Consecratio Episcopalis die Dominico, vel natalitio Apostolorum est sumenda, nisi Papa dispensaverit; Idem ibid., § 20.

(2. Consecratio Episcoporum juxta veta-

stiores disciplinam a Metropolitano peragebatur, eoque tantummodo injuste eam denegante, Romanus Pontifex Consecrationis munus impendebat; Idem ibid., § 15. Ad præsens jus consecrandi Episcopos per se, vel per alium, ad Romanum Pontificem est devolutum; Idem ibid., § 15, 16 et 17.

(3. Consecrationis Episcopalis delegatio nunc juxta veterem restitutam formulam, juxta mandatum *de consecrando* ad eum dirigitur Episcopum, quem sibi consecrandus elegit. Circa vero Episcoporum consecrationes, quæ in Urbe peraguntur, statutum est, Consecrandum, cui facultas sit eligendi Consecratorem, seligere debere, aut unum ex Cardinalibus Episcopali characteris insignitum, aut aliquem ex quatuor Patriarchis plerumque in Urbe residentibus, scilicet vel Constantinopolitanum, vel Alexandrinum, vel Antiochenum, aut Hierosolymitanum; eo tantum excepto casu, quo nemo ex præfatis, quod perdifficile est, oblatum sibi consecrationis peragendæ munus acceptum haberet; in hac quippe casus hypothesi, facta est Episcopo consecrando facultas adeundi alium quemcumque Archiepiscopum, Episcopumve, qui ei consecrationem impenderet; Idem ibid., § 16, ubi in fine sic subjungit: Neque in his edendis sanctionibus excidit Nobis Metropolitanorum memoria, cum constituerimus, ne, si in Urbe præsentis sint Metropolita, ejusque Suffraganeus, consecratio Suffraganei cuiquam, præterquam suo Metropolita, delegetur.

(4. Presbyter, sive a Pontifice Maximo, sive a quocumque alio Episcopo ordinatus, consecrari nequit Episcopus sine speciali mandato Romani Pontificis; Idem ibid., § 17. Consecratio Episcoporum ex Indulto Apostolico peragi potest ab uno Episcopo, una cum duobus Abbatibus, vel aliis duobus in Ecclesiastica Dignitate constitutis, Bened. IV. Const. incip. *Ex tuis precibus* § 21.

(5. Consecrationis Ecclesiarum munus est Episcopali dignitati reservatum; Bened. XIV. cit. Const. *Ex tuis precibus*. Diocæsano Episcopo ita competit consecratio Ecclesiarum suæ Diocæsionis, ut extraneo cuiquam Episcopo absque Diocæsani delegatione licere non possit; Idem ibid., § 2. Simpliciter Presbytero nequidem ex delegatione Episcopi competere potest facultas consecrandi Ecclesias; Idem ibid., § 2, et sequent. Ex Pontificia tamen delegatione hujusmodi consecrationis munus simpliciter presbytero competere potest; Idem ibid., § 1, et 12. Vide ad id jam tradita in tom. 3. verb. *Ecclesia* art. 4.

(6. Consecrans Ecclesiam Episcopus potest ex justa causa Missam Sacerdoti celebrandam

SUMMARIUM.

ARTICULUS I. — Quoad ea quæ concernunt Conservatorum qualitatem, electionem et durationem.

1. Conservatores qui sint. — 2. Conservatores sibi eligere possunt Regulares omnes, nedum qui ad hoc expressa et peculiaria privilegia a Sede Apostolica obtinuerint, sed et ceteri virtute communicationis privilegiorum. — 3. Conservatoriæ Regularibus

committere; Bened. XIV. Const. incip. *Peracto a Nobis* § 1. Consecrationem Ecclesiæ ab uno Episcopo inceptam potest alter perficere, modo nimis longum temporis spatium non intercurrat; Idem ibid., § 16, ubi solvit objectum.

(7. Consecratio Ecclesiæ, vel ab uno Episcopo, vel a pluribus simul, tanquam Ministris peragi potest; Idem ibid., § 4, et seq. ubi id comprobat Scriptorum auctoritate, et exemplis. Ipsum quoque munus benedicendi, ungendi que Cruces, Episcopi consecrantes inter se partiri possunt; idem ibid., § 10, et sequent. usque ad 16, ubi probat pluribus exemplis, et argumentis, ac solvit Rescriptum Sac. Congreg. Rit. in Causa Ulysiponensi.

(8. Consecratio jure peragitur ejus Ecclesiæ, quam merito ambigimus nunquam fuisse consecratam; Bened. XIV. Const. incip. Jam inde § 1, 4, et 5, ubi adducit perspicuam ad id definitionem Benedicti XIII. in Concilio Romano tit. 25. c. 3.

(9. Ecclesia a primo lapide reedificata, vel etiam parietibus tantum renovata, debet nova consecratione dicari; Idem ibid., § 10. Si Ecclesiæ parietes non uno tempore, sed per partes, diversisque temporibus, fuerint reedificati, vel si Ecclesia igne comburatur, vel corruat, aut destruat, an, et in quibus ex his casibus, sit reconsecranda Ecclesia? Vide ipsum ibid. a § 7, ad 14, et jam tradita, et conclusa a nobis, verb. *Ecclesia* art. 4.

(10. Consecrationis jam deperditæ Officium an adhuc liceat recitare? variant Doctores adducti; Bened. XIV. ibid., § 22 merito propendit pro affirmativa continuationis, fultus potissimum exemplo duarum Basilicarum Lateranensis et Vaticanæ, in quibus ad veterum Consecrationum recordationem diu fuit retenta Officii recitatio, etsi novis positis constructionibus, veteres amplius non superextarent Consecrationes, uti plane, ait ipse, Bononiæ hactenus factitatum.

(11. Si parietes Ecclesiæ sint destructæ, et a fundamentis iterum reedificentur, Ecclesia jam consecrata iterum consecranda est, ut ex titul. de Consecrat. Eccl. vel alt. firmant Canonistæ; d. Instit. Eccl. 67. § 2. Officium vero recitari debet de priori Consecratione, non de secunda; ibid., § 6.

(12. Consecratio Altaris plane distincta est a consecratione Ecclesiæ, ut ex Pontificali Romano adnotatur ibid., § 8.

(13. Alia ad rem, Vide verb. *Altare*, verb. *Ecclesia*, verb. *Episcopus*, et verb. *Eucharistia*.

CONSERVATORES.

concessæ non sunt sublata per Decr. Concil. Trident. etiam quod causæ graves sint, et plenariam cognitionem requirant. — 4. Conservatores debent eligi ad præscriptum capit. *Statutum* 21, de rescriptis, cap. *Statuimus* 1, et cap. *Hæc Constitutio* 25, de offic. *Delegati* in 6, et præcipue ad præscriptum Constit. Gregorii XV, incip. *Sanctissimus*. — 5. Affertur talis Constitutio Gregorii XV. — 6. Eligendi in Conservatores debent esse in dignitate Ecclesiastica consti-